

කොශ්ගල

මය

කො ශ්ගල යන නාමය ඇසුණු විට අපගේ මනසට නැගෙන්නේ කොශ්ගල මහා ප්‍රාඥයා නමින් ප්‍රකට වූ මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ සූරීන් ය. අප පාසල් ගිය අවධියේ ළමා පරපුර අතර වඩාත් ප්‍රකටව තිබූ මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ සූරීන්ගේ මධෝල්දුව නවකථාවට පාදක වූ පරිසරය නිසා ම කොශ්ගල යන නාමය ද, අද වැඩිහිටියන් බවට පත්වී සිටින අපගේ මතකය නවමත් රැදී පවතී.

අද මහගත්කරු මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ සූරීන් නමින් විවෘතව පවතින කෞතුකාගාරය මෙන්ම මාතර ගාල්ල ප්‍රධාන මාර්ගයේ සිට කොශ්ගල ජලාශය දෙසට දිවෙන අතුරු පාරවල් කිහිපයක යොදා ඇති "මධෝල්දුවට යන පාර" නමින් වූ මාර්ග පුවරු ද නිතැතින්ම ඔබ "මධෝල්දුව" රසවිඳී ඔබගේ ළමා අවධිය වෙත නැවත රැගෙන යනු නිසැක ය. කෙසේ වුවද, මා මෙහි දී අදහස් කරන්නේ මධෝල්දුව ගැන වැඩි යමක් ඔබට පැවසීමට නොව, මධෝල්දුවට පාදක වූ පරිසර පද්ධතිය එනම් කොශ්ගල ඔය ආශ්‍රිත තෙත්බිම් පරිසරය ගැන යමක්

යූ.පී.එස්.පතිරණ

ඔබ හමුවේ තැබීමට ය. වර්තමානයේ, නිදහස් වෙළෙඳ කලාපයක් ලෙසත්, ශ්‍රී ලංකාවේ එක් ප්‍රාදේශීය ගුවන්පර්යන් පිහිටි ස්ථානයක් ලෙසත්, සංචාරක හා හෝටල් ක්‍ෂේත්‍රයේ මානව සම්පත් පුහුණුව හා සංවර්ධනය උදෙසා දැකුණු පළාතේ නවීනතම හෝටල් පාසල පිහිටුවා ඇති නගරය ලෙසත් කොශ්ගල හඳුන්වා දිය හැකිය. කොශ්ගල පිහිටියේ ගාලු දිස්ත්‍රික්කයේ හබරාදුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේය. කොළඹ සිට කි.මී.130 ක් හා උණවටුන සංචාරක කලාපයේ සිට කි.මී.18 ක් ද දකුණු දෙසින් පිහිටි කොශ්ගල තෙත් බිම, දැනට හෙක්ටයාර් 727 ක පමණ භූමි ප්‍රමාණයක් වසා පැතිර පවතී. පැරැන්නන් විසින් කොශ්ගල ඔය යැයි හැඳින් වූ මෙම ඔය මැද, කුඩා දූපත් 21 කට අධික ප්‍රමාණයක් එවක පැවති බව පැවසෙන නමුදු, අද වනවිට එම දූපත් සංඛ්‍යාව 8 කට පමණ සීමා වී ඇත. ජලාශය තුළ පිහිටි විශාලත්වයෙන් විවිධ ප්‍රමාණයන් යුතු මෙම දූපත් බොහොමයක් කඩොලාන හා ලඳු කැලෑවලින් සමන්විත වන අතර, එහි විශාලතම දූපත පිහිටා ඇත්තේ කලපුවේ ගිනිකොණදිග කෙළවරට වන්නට ගුරුකන්ද විහාරය ආසන්නයේ ය. මෙම කොශ්ගල ඔය එයට සම්බන්ධිත ඇළ දොළ රැසකින් ජල පෝෂණය ලබයි. දකුණු පළාතේ විශාලතම ජල වපසරියකින් යුතු කොශ්ගල කලපුවට

ගොඩවන්න ගම හරහා කොශ්ගල ඔයෙහි ජලය එක්වන අතර, කලපුව මීටර් 1 සිට 3.7 දක්වා ගැඹුරකින් යුක්ත ය. පහතරට තෙත් කලාපීය දේශගුණික හා වර්ෂාපතන රටාවක් සහිත මෙම තෙත් බිම මි.මී.2000 සිට 2500 දක්වා වාර්ෂික වර්ෂාපතනයක් ලබන අතර, වර්ෂයේ මැයි සහ ඔක්තෝබර් මාසවල දී පමණක් මි.මී.300 - 340 ක වර්ෂාපතනයක් වාර්තා වේ. එනම් නිරතදිග මෝසම් සුළඟින් එහි ප්‍රථම හා දෙවැනි මෝසම් සුළං සමඟ ය. මෙම ප්‍රදේශයේ සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 15 ත් 28 ත් අතර වෙනස් වේ. කොශ්ගල තෙත් බිම් ආශ්‍රිත කලාපයේ වෘක්‍ෂලතාදිය සැලකිල්ලට ගැනීමේ දී කඩොලාන හා ලඳු කැලෑ ආදියේ සිට වී, පොල්, රබර් ආදී වගාවන් දක්වා වෙනස් වෙමින් පවතී. කලෙක කඩොලානින් වැසී තිබූ දූපත් බොහොමයක් ම වර්තමානය වනවිට කඩොලාන නොවන වගාවන්ට යටත් වෙමින් පවතී. කෙසේ වුවද, මෙම තෙත් බිම් ආශ්‍රිත කඩොලාන ශාක අතර කඩොල් (Rhizophora mucronata) ප්‍රමුඛ කඩොලාන ශාකය වන අතර කඩොල්, (Bruguiera gymnorhiza) කටු ඉක්ලි, කිරල, කරන්නකොකු, මණ්ඩා හෙවත් මඩගස් හීන් කඩොල් තෙල හිංපොල්, දියදැන යනාදිය අනෙකුත් කඩොලාන ශාක අතරට ඇතුළත් වේ.

කලපුවේ ඉවුරු ආශ්‍රිතව වැව් ඇති කඩොලාන ශාකවලට අමතරව ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික විශේෂ ශාක තුනක් ද, එනම් ඇටඹ, මලබොඩ, රුක් හා කපු ශාක ද වේ. පෞව විවිධත්වය අතින් ද ඉහළ

අගයක් උසුලන කොශ්ගල තෙත් බිම් පරිසරය තුළ වඳවීයාමේ තර්ජනයට ලක්වී ඇති දුර්ලභ මත්ස්‍ය විශේෂ අටක් ද වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්තාගත වී ඇති මත්ස්‍ය විශේෂ 81 න් මත්ස්‍ය විශේෂ 39 ක් ම කොශ්ගල ඔයෙහි වෙසෙන බව වාර්තා වේ. මෙම පරිසර පද්ධතිය ආශ්‍රිතව හඳුනාගෙන ඇති උරග විශේෂ සංඛ්‍යාව 34 ක් වන අතර, ඉන් 7 ක්ම ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික උරග විශේෂ ලෙස සැලකේ. කලපුව ආශ්‍රිතව ගොඩ කඩරගොයා, වගුරු කිඹුලා, කලපු කිඹුලා, කිරි ඉබ්බා, ගල් ඉබ්බා ආදීන් වෙසෙන අතර දූපත් ආශ්‍රිත කඩොලාන පරිසරය තුළ පිඹුරා ද හමු වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ වෙරළ වෙත ඇදී එන කැස්බෑ විශේෂ පහම කොශ්ගල වෙරළට පැමිණීම ද විශේෂ ලක්ෂණයකි. කොශ්ගල පරිසර පද්ධතිය පක්ෂීන්ට නිවහන් සලසන වැදගත් පරිසරයක් ලෙස ද සැලකේ. උත්තර ගෝලයේ ශීත කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකාවට ඇදී එන බොහොමයක් සංචාරක පක්ෂීන්ට බිජු ලා පැටවුන් බිහිකිරීමට තම තාවකාලික නවාතැන් සලසා ගන්නා කොශ්ගල පරිසර පද්ධතිය තුළ දී නිරීක්ෂණය කළ හැකි පක්ෂී විශේෂ සංඛ්‍යාව 78 ක් පමණ වේ. වෙරළ කොකා, කලපු කොකා, කරවැල් කොකා, කණකොකා, කළු මැටි කොකා, සුදු කොකා, පිලිහුඩුවා, කොරවක්කා, දියකාවා, මුහුදු කපුටා හා මුහුදු ලිහිණියා ආදී ජලා-

ශ්‍රිත පක්ෂීන් මෙහි බහුලව නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. මෙහි ක්ෂීරපායී විශේෂ 25 ක් පමණ හඳුනාගෙන ඇති අතර, ඉන් විශේෂ 5 ක් ම කොශ්ගල ආශ්‍රිත පරිසරයෙන් වඳවීයාමේ තර්ජනයට ලක්වී ඇති බව ද පැවසේ. උදා: දිය බල්ලා හා හඳුන් දිවියා.

කොශ්ගල තෙත් බිම් කලාපය තුළ පෞරාණික හා සංස්කෘතික වටිනාකමෙකින් යුතු ස්ථාන කිහිපයක් ද වේ. වර්තමානයේ විශේෂයෙන් සති අන්ත නිවාඩු දිනවල දී පමණක් දිනකට 100 ත් 200 ත් අතර දේශීය සංචාරකයන් සංඛ්‍යාවක් මධ්‍යමදූවේ අසිරිය දැකබලා ගැනීමට පැමිණෙති. කෙසේ වුවද, හෙළයේ මහා ගත්කතුවර මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ සූරියගේ මධ්‍යමදූව නවකථාව තුළින් ලෝකය හමුවට ගෙනහැර දැක්වූ සිරිමල් ගිණිවැල්ලෙලා, පින්නාලා, බාලප්පුලා, පියසේනලා, සෝමලතාලා තවදුරටත් කොශ්ගල පරිසරය තුළ ජීවත්ව සිටීදැයි සැකයෙකි.

හේතුව කලෙක ශ්‍රී ලංකාවේ සොබා සුන්දරත්වය ඔපවත් කළ මෙම කොශ්ගල පරිසර පද්ධතිය අද වන විට විවිධ මාදිලියේ තර්ජනයන්ට මුහුණපාමින් ඊකින් ඊක විනාශය වෙත ළඟාවෙමින් පවතින නිසාවෙනි. කොශ්ගල නිදහස් වෙළෙඳ කලාපයේ කර්මාන්ත ශාලාවලින් පිටකරන යම් යම් අප දූව්‍ය කොශ්ගල ඔයට කෙමෙන් එක් වෙමින් අපවිත්‍ර වන ආකාරය මෙන්ම, තෙත්බිම් ආශ්‍රිත කඩොලාන ශාක කපා ගොඩනැගිලි ඉදිවන ආකාරය ද අද සුලබ දසුනෙකි. කොශ්ගල ඔයේ දූපත් මෙන්ම කොශ්ගල ඔයේ ඉවුරුවල ඉඩම් මේ වන විට නිල හා නිල නොවන අයුරින් ද විදේශිකයන්ට අයිතිවන ආකාරය ද රහසක් නොවේ. සංචාරක ව්‍යාපාරය සඳහා මෝටර් බෝට්ටු යෙදවීම හා සැහැල්ලු මුහුදු ගුවන්යානා කලපුව තුළට ගොඩබැස්සවීම නිසා කලපුවේ ධීවර කර්මාන්තය කරගෙන යාමට නොහැකි වාතාවරණයක් ගොඩනැගෙමින් පවතින බවට ධීවරයෝ ද හඬ නගති.

කොශ්ගල ඔයත් මහ මුහුදත් වෙන් කළ ස්වාභාවික වැලි වැටිය කපා දැමීම නිසා විශාල වශයෙන් කරදිය, ඔයට ගලා ඒමට පටන්ගෙන ඇති අතර, මේ නිසා කොශ්ගල ඔයේ මෙතෙක් විසූ ආඥා, මඩයා, කාවයිසා, ලුලා, මගුරා වැනි මත්ස්‍ය විශේෂ දැනටමත් විනාශ වී ඇති බව ද පැවසේ. කෙසේ හෝ එබඳු සියලු අන්තරාවලින් මෙම පරිසර පද්ධතිය සුරක්ෂිත කිරීමට යුතුසුළුව පියවර ගැනීම ජාතියේ වගකීමක් වන බව ද අවසාන වශයෙන් සිහිපත් කළ යුතුව ඇත.

